

ERSTA
SKÖNDAL
HÖGSKOLA

ÅRSBERÄTTELSE 2015

INNEHÅLL

ÅRET SOM GICK	3
UTBILDNING	4
FORSKNING	14
SAMVERKAN	18
ÅRSREDOVISNING	24
REVISIONSBERÄTTELSE	43
KONTAKT	44

Texter/produktion: Petter Strömberg (ESH)

Form: Petra Lundin (Manifesto)

Foto: Markus Crépin Sundström (Bläck & Co) utom sid 3 (A-M B): Per Groth och sid 9: Anette Mimer Sjöblom

Tryck: AMAB 2016

2015 var bland mycket annat året när Ersta Sköndal högskolas forskarutbildning startade, när utbyggnaden av våra sjuksköterskeutbildningar fullföljdes och när vi slutförde vår stora uppdragsutbildning för äldreomsorgens chefer.

Det var också ett år som på ett konkret och påtagligt sätt dominerades av flyktingsituationen. Ingen kunde längre stå vid sidan om. På Ersta Sköndal högskola märktes flyktingfrågorna i både utbildningarna och inom forskningen, men även hos personalen som engagerade sig på olika sätt. Temat gick igen på bland annat högskolans Hamiltonseminarium och den årliga medarbetardagen.

2015 innehöll också en rad interna processer vars effekter kommer att märkas långt efter att året är slut. Vi initierade bland annat utredningar om organisationsstrukturen, verksamhetsplaneringen och lokalförsörjningen.

Men året innehöll dessutom mer svårgripbara utmaningar som har lika stor praktisk och strategisk betydelse. 2015 var ett år då vi diskuterade både vårt arv och vår framtid i olika sammanhang. Högskolans forskarutbildning och vårt kunskapsområde *Människan i välfärdsamhället* fungerade som en katalysator för diskussionerna. För oss råder det ingen tvekan om att Ersta Sköndal högskola har en plats i samhällsbygget och vi anser att diakonirörelsens grundtankar som en gång i tiden fick våra ägare att starta sina verksamheter fortfarande är i högsta grad relevanta i dagens välfärdsamhälle. Vi ser fram emot en fortsättning på arbetet med att formulera våra visioner och värderingar under 2016.

Per Nilsson
Rektor

Ann-Marie Begler
Styrelseordförande

Ersta Sköndal högskola bedrev under 2015 utbildning inom fyra institutioner och en uppdragsutbildningsenhet. 2014 fick vi examenstillstånd för forskarutbildning och den bedrivs också inom institutionerna. Här följer redogörelser för de största händelserna inom utbildningsområdet. I Institutionernas avsnitt inkluderas även deras forskning. Läs mer om forskningen på sidan 14.

ERSTA SKÖNDAL HÖGSKOLAS FÖRSTA DOKTORANDER

Hösten 2013 ansökte Ersta Sköndal högskola om examenstillstånd för forskarutbildning inom kunskapsområdet *Människan i välfärdssamhället*. I maj 2014 kom beskedet om att Universitetskanslersämbetet tillstyrkte ansökan och den 26 juni samma år beslutade regeringen om tillstånd att utfärda licentiat- och doktorsexamen. Hösten 2015

anställdes så till slut de första doktoranderna. Den första »kullen« är 15 till antalet.

Forskarutbildningens syfte är att fördjupa kunskaperna i forskarutbildningsämnena *Palliativ vård* och *Social välfärd med inriktning mot civilsamhället*. Området ramar in ett kunskapsfält där såväl den enskilda människan i vård och social välfärd som samhälleliga intressen och villkor får utrymme. I ämnet *Palliativ vård* studeras hälsofrämjande, stödjande och lindrande åtgärder i samband med komplexa situationer vid livets slut, död och sorg. I ämnet *Social välfärd med inriktning mot civilsamhället* studeras villkoren för arbets- och ansvarsfördelningen mellan individ, familj, civilsamhälle och offentliga åtaganden.

Målet är att utbilda självständiga och kritiska forskare med teoretisk och metodologisk skicklighet som kan genomföra vetenskaplig forskning av god kvalitet inom området, men även att ge goda kvalifikationer för arbetslivet.

Ersta Sköndal högskolas första doktorander.

INSTITUTIONEN FÖR DIAKONI, KYRKOMUSIK OCH TEOLOGI

Mycket kretsade kring diakoni för Institutionen för diakoni, kyrkomusik och teologi (IDKT) under 2015. Två större diakoniforskningsprojekt möjliggjordes. Det ena är *Diakonins strukturer i Stockholms stift: En empirisk studie av den församlingsdiakonala verksamheten, dess ledning, organisering, arbetsituation och brukare*. Studien genomförs på uppdrag av Stockholms stift med syftet att ge en översyn av stiftets diakoners arbetsituation och diakonins organisering och ledning, samt att presentera en grundlig analys av den församlingsdiakonala verksamheten. Studien ska generera ny och fördjupad kunskap som kan ligga till grund för långsiktiga strategier för verksamhetsutveckling och rekrytering. Dessutom kom under 2015 ett uppdrag från Svenska kyrkan på nationell nivå om att genomföra en klassificering av församlingsdiakonala verksamheter i Svenska kyrkan. Sammanlagt omfattar de olika studierna 14,5 månaders heltidsarbete för två av institutionens medarbetare.

IDKT:s diakoniforskningsseminarier arrangerades för tredje året 2015. Institutionen har arrangerat ett 40-tal seminarier sedan starten, inklusive en större forskningskonferens. Några av ämnena som har berörts är »Hur mäter vi diakoni? – om redovisning och arbetskultur i löst kopplade organisationer«, »Diakoni och psykoterapi«, »Elitens fångst – separationen av kyrka och stat i Sverige«, »Religiösa aktörer i svensk samhällsdebatt« och »Farsta församling 2000–2012 – en studie av förändring i retorik och praktik«.

Diakoniforskningen på Ersta Sköndal högskola stod alltså stark under 2015 och kommer att göra så även 2016. Det känns extra viktigt att betona i ljuset av den avslutade diakonutbildningen som också präglade året. I och med att Svenska kyrkan startade sitt eget utbildningsinstitut 2014 inleddes en avveckling av diakonutbildningen på Ersta Sköndal högskola. En drygt 160-årig tradition upphörde därmed sommaren 2015, i och med den högtidliga avslutningen för den allra sista gruppen diakonstudenter i Stora Sköndals kyrka.

Kyrkomusikerutbildningen vid Ersta Sköndal högskola har också påverkats av Svenska kyrkans nya utbildningsorganisation som medförde att delfinansieringen av utbildningsplatserna från Svenska kyrkan har upphört. Högskolan har därför tillfälligt reducerat antalet antagna studenter.

Lärarna på kyrkomusikerutbildningen är vid sidan av högskolan eftertraktade musiker och föreläsare, och framträder regelbundet i konsertsalar, radio och tv och på cd-inspelningar. Denna aktiva och pågående erfarenhet blir också ett viktigt inslag i det pedagogiska arbetet. Studenterna medverkar, som ett led i sin utbildning, i kyrkans gudstjänster och övriga musikliv, samt vid särskilda elevkonserter.

Teologiutbildningen är alltså populär med 95 inskrivna studenter och ett stabilt ökande intresse. IDKT har även startat en baskurs i form av en fristående kurs, öppen för församlingsmedlemmar i samarbete med Katarina församling och en uppdragsutbildning tillsammans med Svenska kyrkans Projekt Migration med titeln *Migration och integration* om 7,5 högskolepoäng.

Inom teologiområdet kan också nämnas att Stockholms stift genom sin finansiering via fonderade medel har möjliggjort anställningen av en teologidoktorand som knyts till Institutionen för socialvetenskap inom ramen för högskolans forskarutbildning *Människan i välfärdssamhället*.

UTBILDNING

INSTITUTIONEN FÖR SOCIALVETENSKAP

Institutionen för socialvetenskap (ISV) hade ett innehållsrikt och i många stycken lyckat 2015, med en god balans mellan utbildning, forskning och samverkan. Utbildningarna fortsatte att locka många studenter. Söktrycket har ökat stadigt under flera år och 2015 var inget undantag, trots att ISV ändrade i behörighetskraven för att säkerställa att studenterna är väl kvalificerade. Universitetskanslers-ämbetets granskningar av utbildningarna visar att kandidatexamen i socialt arbete, socionomexamen och magisterexamen håller hög kvalitet. Det pågående arbetet med olika

former för studentsamverkan fortsatte. Under året arrangerade institutionen bland annat möten och förde en löpande dialog med den engagerade studentkåren. Institutionen har fortsatt att utveckla nya samarbetsavtal om praktik vilket innebär en förbättrad kontakt med fältet.

Under 2015 bedrevs en omfattande forskningsaktivitet med ett 25-tal forskningsprojekt vid institutionen. Huvuddelen var inriktade på att undersöka olika fenomen inom det civila samhället och på samspelet mellan civilt samhälle, stat och marknad. I ett antal studier undersöktes också frågor om tillit, utsatthet, fattigdom och välfärdsrätt.

I början av maj presenterades den senaste studien av den svenska befolkningens ideella och informella insatser med deltagande av bland annat kultur- och demokratiministern och flera av de som var ministrar när de första studierna genomfördes under 1990-talet.

I mitten av juni genomfördes en jubileumskonferens med fokus på slutsatser och utmaningar efter 25 års forskning om det svenska civilsamhället. Vid konferensen presenterades en vänbok till professor Lars Svedberg med titeln *Med kärlek till det oordnade* (Ersta Sköndal högskola, 2015). Under året kom även boken *Är svensken människa?* (Norstedts) av Henrik Berggren och ISV:s professor Lars Trägårdh i en ny reviderad upplaga med anledning av bokens tioårsjubileum.

Under politikerveckan i Almedalen deltog ISV:s forskare i arrangemang som bland annat handlade om människors ideella engagemang och professionalisering och folkbildningens och de idéburna organisationernas framtid (läs mer på sid 21). Utöver de nämnda exemplen har det under året genom-

förts många externa aktiviteter, såsom konferenser, seminarier och andra offentliga framträdanden i Sverige och internationellt. En uttalad ambition är att forskningen ska angå högskolans huvudmän och under våren genomfördes ett av institutionens seminarier vid Campus Bräcke, där bland annat möjligheter om forskningssamverkan diskuterades.

I augusti tillträdde en ny ledning vid ISV. Det har skett en omorganisering av institutionens forskning med fokus på arbete med ansökningar om forskningsfinansiering. Under hösten beviljades institutionen flera bidrag från bland annat Forte. Trots det har ISV beviljats mindre forskningsanslag än förväntat vilket visar behovet av fortsatt satsning på ansökningsarbete i en tid med ökad konkurrens om forskningsmedel. Under året har fem av ISV:s medarbetare blivit docenter. Mot slutet av året anställde ISV sina första egna doktorander i ämnet *Social välfärd med inriktning mot det civila samhället* inom ramen för högskolans forskarutbildning *Människan i välfärdssamhället*.

INSTITUTIONEN FÖR VÅRDVETENSKAP

2015 blev ytterligare ett år av expansion för Institutionen för vårdvetenskap (IVV). Utbyggnaden av sjuksköterskeprogrammet som inleddes 2012 fullföljdes i och med att ytterligare 20 nya studentplatser tillkom. Det innebär att det från och med nu antas 154 studenter varje termin till programmet. Även specialistsjuksköterskeplatserna blev fler. De ökade med 24 till totalt 44 stycken.

Under en stor del av året arbetade institutionen i projektgrupper med att ta fram en ny utbildningsplan och nya kursplaner för sjuksköterskeprogrammet. Den nya utbildningsplanen syftar till att ännu bättre förbereda studenterna att möta kraven som ställs på både dagens och morgondagens sjuksköterska, nationellt och internationellt. Även för specialistsjuksköterskeprogrammen pågick ett arbete under året med att ta fram nya utbildningsplaner.

För att möta de ökande studentantalet rekryterade institutionen flera nya medarbetare. Under hösten rekryterades både lektorer och adjunkter. Institutionen har även

varit pådrivande i arbetet med att utveckla högskolans lärmiljöer och lokaler.

Den interna organisationen stärktes och utvecklades under 2015. Nu finns det en prefekt, en biträdande prefekt, två studierektorer och två programansvariga. Dessutom har en medarbetare fått ett helhetsansvar för att inventera och utveckla de delar som rör pedagogiken i institutionens styrdokument.

Institutionen var under året engagerad i Uppdragsutbildningsenhetens utbildning för Socialstyrelsen. IVV hade sammanlagt 12 klasser (läs mer på sid 9). Institutionen genomförde dessutom uppdragsutbildningar i geriatrik och palliativ vård i Kalmar samt en i Norrtälje om akuteriatrik, diabetes och sårbehandling.

Under 2015 slöts flera nya avtal med enheter inom äldre- vård och kommunal omsorg. Det innebär nya arenor för samverkan och viktiga kontakter för att skapa praktikplatser.

Två projektgrupper gällande akademiska äldreboenden startade under året; den ena med Bräcke diakoni och den andra med Ersta diakoni. I ett akademiskt äldreboende baseras vården och omsorgen på vetenskapliga forskningsresultat. Institutionens lärare, studenter och forskare är delaktiga i projekten i samverkan med verksamheternas ägare.

Institutionens forskning har under året fortsatt att utvecklas positivt och med olika samarbetspartners. Två av institutionens medarbetare disputerade under året och två nya lektorer med specifika forskningsinriktningar har anställts, vilket på sikt berikar forskningsmiljön.

I slutet av året gjordes en utredning i syfte att se över högskolans interna organisation och vid årsskiftet 2015/2016 uppgick Palliativt forskningscentrum och S:t Lukas utbildningsinstitut som enheter inom Institutionen för vårdvetenskap.

S:T LUKAS UTBILDNINGSinSTITUT

Under 2015 slutförde S:t Lukas utbildningsinstitut arbetet med att integrera ISTDP (Intensive Short-Term Dynamic Psychotherapy) i både grundutbildningen och psykotera-

peutprogrammet. Det har inneburit en genomgripande förändring av psykoterapiutbildningarnas metodkurser och ett stort pedagogiskt projekt. Arbetet med att implementera metoden inleddes redan 2008. Det långa tidsperspektivet blir förstäligt då det har krävts en satsning på att få fram såväl utbildade ISTDP-terapeuter som lärare/handledare i metoden, en utbildningsprocess som tar minst 5 år. Ett framgångsrikt samarbete med Washington School of Psychiatry har möjliggjort satsningen på att etablera metoden i Sverige och i S:t Lukas psykoterapiutbildningar. Nu börjar arbetet ge resultat och de svenska terapeuterna börjar vara redo för att undervisa på utbildningarna. Den nya utbildningsmodellen slår igenom fullt ut 2016. Den innebär bland annat att studenterna gör inspelningar av sina terapissessioner.

Som en del i satsningen på ISTDP föreläste Jon Fredrickson från Washington School of Psychiatry och professor Allan Abbass från The Centre for Emotions and Health vid Dalhousie University i Kanada på Ersta Sköndal högskola under året.

S:t Lukas utbildningsinstitut är idag en av landets största anordnare av psykoterapiutbildning. Institutionen hade totalt 12 grupper igång i Stockholm, Göteborg och Lund under 2015.

För att säkra den akademiska kompetensen och de organisatoriska resurserna togs de första stegen för ett samgående med Institutionen för vårdvetenskap, vilket

sedan trädde i kraft vid årsskiftet till 2016.

I Göteborg har det varit en lång förändringsprocess i och med flytten till lokalerna på Campus Bräcke, men verksamheten har stabiliserats. En positiv utveckling är ökningen av S:t Lukas-mottagningar i Göteborgsområdet som erbjuder praktikplatser till studenterna. Det är särskilt glädjande eftersom det länge har funnits en önskan om tätare samarbeten mellan Ersta Sköndal högskola och förbundet S:t Lukas.

UPPDRAGSUTBILDNINGSENHETEN

Det var fortsatt stor efterfrågan på Ersta Sköndal högskolas uppdragsutbildningar under 2015. Antalet deltagare i enhetens utbildningar uppgick under året till sammanlagt 1940 personer.

Under året avslutades den fleråriga nationella ledarskapsutbildningen för enhetschefer och ledare med motsvarande ansvar inom äldreomsorgen som Ersta Sköndal högskola har gett på uppdrag av Socialstyrelsen. Utbildningen omfattade totalt 30 högskolepoäng och bestod av fyra delkurser. Den startade hösten 2013 och avslutades i december 2015. Under det sista året deltog 425 personer.

Enheten arrangerade 39 kurser under 2015. Fem av dess hörde till Socialstyrelsens ledarskapsutbildning. 21 av kurserna var egenproducerade kurser. Av de egna marknadsförda kurserna fick 75 procent tillräckligt stort underlag för att kunna starta. Bland årets mest sökta kurser märktes

UTBILDNING

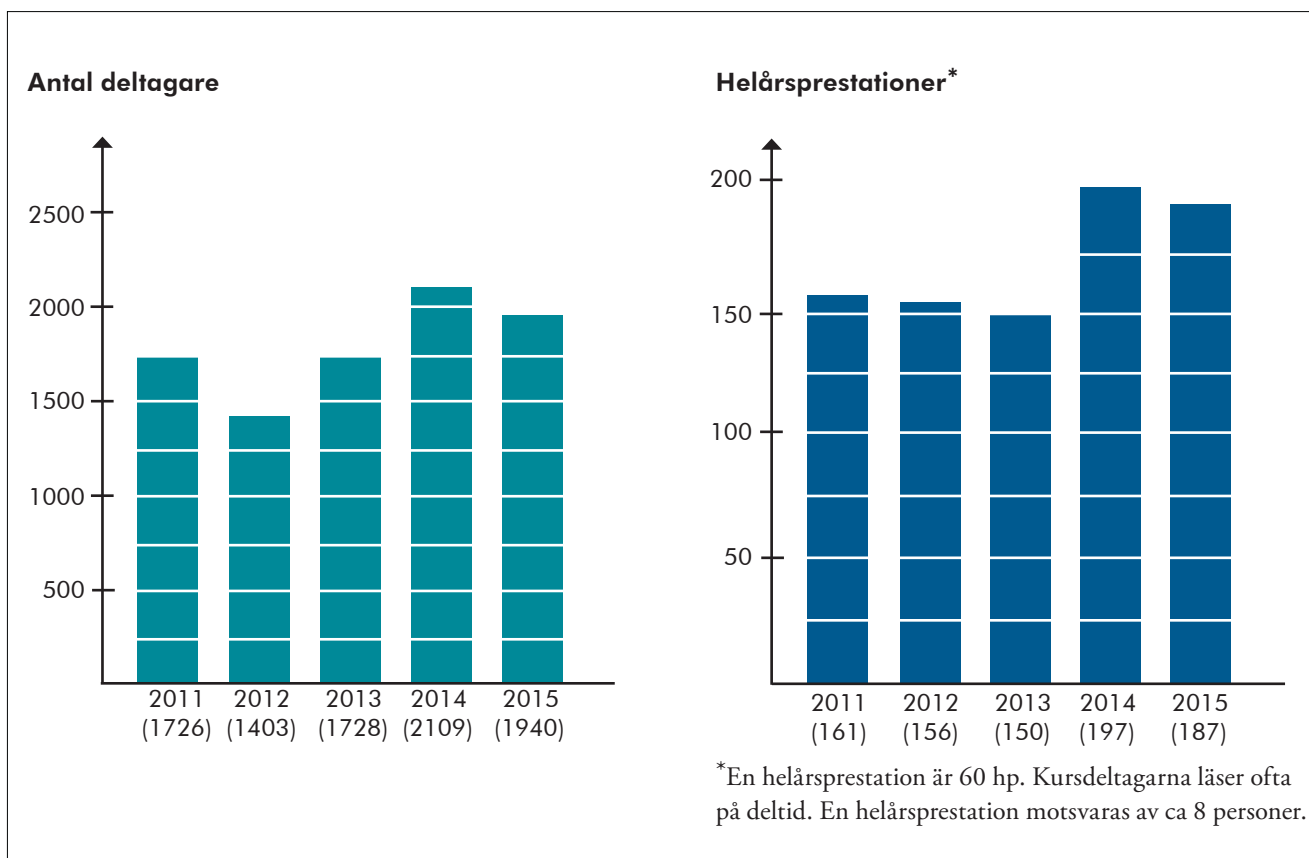
bland annat socialrättskurser och kurser om LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade).

En viktig del av enhetens arbete är att svara på anbudsfrågor. Under 2015 lade man sex anbud. Av dessa vann man fyra. Som det har gått att se de senaste åren så kan enstaka upphandlingar förändra förutsättningarna drastiskt. Den ovan nämnda nationella ledarskapsutbildningen inom äldreomsorgen innebar till exempel både mer arbete för enheten och för resten av högskolan som bemannade kurserna med lärare. Samtidigt krävdes det en stor flexibilitet i organisationen och insikt om att det var en tillfällig belastning. Strategin var att möta uppdraget med oförändrad personalstyrka för att inte stå inför över-

taligheter när uppdraget upphörde. Erfarenheterna följer sedan med till år med ett mer ”normalt” dimensionerat utbud och skapar en viktig kontinuitet.

En annan nyckelfaktor när det gäller kontinuiteten är upparbetade utbildningar och långvariga samarbeten. Under 2015 arbetade högskolan bland annat med RFSU och Frälsningsarmén. Samarbetet med RFSU har pågått ända sedan början av 1990-talet och har utvecklats till flera olika kurser, bland annat en mycket efterfrågad kurs om andrologi.

Nedan visas statistik över antalet deltagare i Uppdragsutbildningsenhetens kurser, samt det antal helårsprestationer som dessa deltagare tillsammans har fått ihop.

STUDENTSTATISTIK

Statistiken för högskolans uppdragsutbildning visas på föregående sida.

ANTAL STUDENTER	2013	2014	2015
Institutionen för vårdvetenskap	822 (716/106)	837 (726/111)	940 (817/123)
Sjuksköterskeprogram	573 (507/66)	616 (534/82)	699 (601/98)
Sjuksköterskeprogram, äldre	36 (32/4)	21 (17/4)	3 (2/1)
Andra program	109 (87/22)	108 (90/18)	124 (106/18)
Fristående kurser	104 (90/14)	92 (85/7)	114 (108/6)
Institutionen för diakoni, kyrkomusik och teologi	290 (217/73)	173 (125/48)	142 (102/40)
Diakoniprogrammet	123 (107/16)	65 (51/14)	24 (17/7)
Diakoni och teologi (andra program)	70 (53/17)	61 (50/11)	61 (51/10)
Diakoni och teologi (fristående kurser)	42 (32/10)	7 (5/2)	23 (16/7)
Kyrkomusik (andra program)	55 (25/30)	40 (19/21)	34 (18/16)
Institutionen för socialvetenskap	449 (372/77)	482 (395/87)	416 (338/78)
Hela högskolan (totalt)	1561 (1305/256)	1492 (1246/246)	1498 (1257/241)

Antalen anges som Totalt (kvinnor/män)

HELÅRSSTUDENTER	2013	2014	2015
Institutionen för vårdvetenskap	475,54	473,06	513,06
Yrkesprogram	446,13	446,66	493,92
Andra program	16,13	12,50	8,63
Fristående kurser	13,28	13,90	10,52
Institutionen för diakoni, kyrkomusik och teologi	111,76	82,6	60,93
Diakoni och teologi (Andra program)	75,88	64,65	41,63
Diakoni och teologi (Fristående kurser)	13,80	0,25	4,33
Kyrkomusik (Andra program)	22,08	17,70	14,97
Institutionen för socialvetenskap	249,00	257,25	249,72
Yrkesprogram	223,58	224,00	230,42
Andra program	20,73	26,54	14,83
Fristående kurser	4,69	6,71	4,47
Hela högskolan (totalt)	836,30	812,91	823,71

UTBILDNING

EXAMINA	2013	2014	2015
Institutionen för vårdvetenskap	281 (254/27)	250 (222/28)	241 (213/28)
Sjuksköterskeexamen	132 (122//10)	115 (103/12)	104 (94/10)
Specialistsjuksköterskeexamen	6 (5/1)	10 (8/2)	16 (12/4)
Kandidatexamen i omvårdnad	134 (119/15)	115 (103/12)	104 (94/10)
Magisterexamen i omvårdnad	9 (8/1)	10 (8/2)	17 (13/4)
Institutionen för diakoni, kyrkomusik och teologi	13 (6/7)	2 (2/0)	2 (2/0)
Högskoleexamen i teologi	2 (1/1)	2 (2/0)	0 (0/0)
Högskoleexamen i kyrkomusik	9 (5/4)	0 (0/0)	2 (2/0)
Kandidatexamen i kyrkomusik	2 (0/2)	0 (0/0)	0 (0/0)
Institutionen för socialvetenskap	68 (58/10)	82 (65/17)	63 (53/10)
Socionomexamen	64 (57/7)	68 (58/10)	59 (51/8)
Magisterexamen i socialt arbete	3 (0/3)	14 (7/7)	7 (0/1)
Kandidatexamen i socialt arbete	1 (1/0)	0 (0/0)	3 (2/1)
Hela högskolan (totalt)	362 (318/44)	334 (289/45)	306 (268/38)

Antalen anges som Totalt (kvinnor/män)

HELÅRSPRESTATIONER	2013	2014	2015
Institutionen för vårdvetenskap	417,81	428,99	457,59
Yrkesprogram	388,40	415,31	450,21
Andra program	16,13	9,63	7,38
Fristående kurser	13,28	4,05	12,43
Institutionen för diakoni, kyrkomusik och teologi	97,96	78,49	37,27
Diakoni och teologi (Andra program)	62,02	58,73	32,71
Diakoni och teologi (Fristående kurser)	13,07	1,32	2,28
Kyrkomusik (Andra program)	22,87	18,44	2,28
Institutionen för socialvetenskap	231,62	206,34	211,10
Yrkesprogram	223,58	195,47	202,80
Andra program	4,04	9,29	6,17
Fristående kurser	4,00	1,58	2,13
Hela högskolan (totalt)	747,39	713,82	705,96

ANTAGNINGSKRAV OCH SÖKANDETRYCK 2015 JÄMFÖRT MED 2014

Institutionen för vårdvetenskap

Sökandetrycket för sjuksköterskeprogrammet har stigit från 19,26 studenter/plats (ht14) till 19,44 studenter/plats (ht15). Lägsta antagningspoäng för sjuksköterskeprogrammet har stigit från 17,70 (ht14) till 17,81 (ht15).

Institutionen för diakoni, kyrkomusik och teologi

Ingen förändring

Institutionen för socialt arbete

Sökandetrycket för socionomprogrammet har sjunkit från 48,07 studenter/plats (ht14) till 47,21 studenter/plats (ht15). Lägsta antagningspoäng för socionomprogrammet har stigit från 20,32 (ht14) till 20,60 (ht15).

SÄRSKILD REDOVISNING

Enligt regleringsbrevet ska Ersta Sköndal högskola särskilt redovisa antalet nybörjare, antalet examinerade och antalet helårsstudenter på program som leder till sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeexamen. Följande tabeller visar utvecklingen 2015 och de två föregående åren.

PROGRAMNYBÖRJARE	2013	2014	2015
Institutionen för vårdvetenskap	237 (194/43)	246 (209/37)	291 (245/46)
Sjuksköterskeprogram	188 (161/27)	220 (185/35)	256 (217/39)
Specialistprogram psykiatrisk vård	49 (33/16)	21 (19/2)	28 (21/7)
Specialistprogram palliativ vård	0 (0/0)	5 (5/0)	7 (7/0)

Antalen anges som Totalt (kvinnor/män)

EXAMINA	2013	2014	2015
Institutionen för vårdvetenskap	138 (127/11)	125 (112/13)	122 (107/15)
Sjuksköterskeexamen	132 (122/10)	115 (103/12)	104 (94/10)
Specialistprogram psykiatrisk vård	6 (5/1)	7 (6/1)	16 (12/4)
Specialistprogram palliativ vård	0 (0/0)	3 (3/0)	2 (1/1)

Antalen anges som Totalt (kvinnor/män)

HELÅRSSTUDENTER	2013	2014	2015
Institutionen för vårdvetenskap	446,13	446,66	493,93
Sjuksköterskeprogram	406,38	423,41	470,92
Specialistprogram psykiatrisk vård	39,75	22,00	20,13
Specialistprogram palliativ vård	0,00	1,25	2,88

FORSKNING

Forskningen vid Ersta Sköndal högskola ska bidra till kunskapsutvecklingen inom vård, omsorg och socialt arbete på sådant sätt att människors rätt till ett värdigt liv, autonomi, medbestämmande och inflytande upprätthålls och utvecklas. Högskolans historiska bakgrund har resulterat i att människors hälsa, välfärd och utsatthet varit i fokus för utbildningen och förklarar hur forskningsområden som civilsamhällsstudier, palliativ vård och vårdetik har utvecklats och gett högskolan dess särskilda profil. Högskolan kombinerar en praktisknära professionsinriktad forskning med etiskt, historiskt, välfärdsrättsligt och kritiskt granskande studier om samspelet mellan samhälle, vård, organisation och individ.

INSTITUTET FÖR ORGANISATIONS- OCH ARBETSLIVSETIK

Institutet för organisations- och arbetslivsetik (IOA) inledde under 2015 ett fyraårigt forskningsprogram benämnt *Omsorg och livsmening*. Programmet består av de fem delstudierna »Livets mening«, »Livets mening i arbete och omsorg«, »Den bästa omsorgen«, »Ägandet och döden – om den existentiella betydelsen av våra ägodelar« och »Chefen i livets gränsområden«. Forskningsprogrammet är en fortsättning på ett treårigt program som pågick 2012–2014. Femton företag, organisationer och kommunala förvaltningar har hittills valt att delta i samarbetet. Många av dem deltog även i det treåriga programmet men det har även kommit till flera andra. Organisationerna ger ett ekonomiskt bidrag och deltar i en referensgrupp som möts till seminarier ett par gånger per termin för ömsesidigt utbyte.

IOA:s medarbetare var författare och redaktörer för flera publikationer under året. Institutets forskningsledare Erik Blennberger och Tomas Brytting var redaktörer för antologin *Chef i omsorgen. Vardag, forskning, etik* på förlaget Gothia utbildning. Boken varvar intervjuer och vardagsbilder inifrån äldreomsorgen med bidrag från forskningen och etiska resonemang. David Rönnegard skrev *The Fallacy of Corporate Moral Agency* som gavs ut av förlaget Springer. I boken utreder Rönnegard om företag kan avkrävas moraliskt ansvar, utöver deras rent juridiska ansvar. Dessutom skrev Erik Blennberger i samråd med en referensgrupp *Etik i socialt arbete – Etisk kod för socialarbetare* som gavs ut av Akademikerförbundet SSR.

Institutets medarbetare hade flera pågående och nya förtroendeuppdrag under året. Tomas Brytting satt kvar som ledamot i regeringens Värdegrundsdelegation och blev utsedd till suppleant i Pressens Opinionsnämnd. Erik Blennberger fortsatte som ledamot i Socialstyrelsens råd för etiska frågor och medverkade som expert i Utredningen om beslutsoförmögna personers ställning i vård, omsorg och forskning. Tomas Brytting anlätades som sakkunniggranskare vid tillsättningen av en professur i företagsetik vid Roskilde Universitet och Erik Blennberger bedömde professorskompetens på uppdrag av Universitetet i Agder. Gunhild Wallin medverkade i den stora nationella utbildning för chefer inom äldreomsorgen som Uppdragsutbildningsenheten gav på uppdrag av Socialstyrelsen (se sid 9).

I maj höll IOA ett välbesökt seminarium med titeln ”Vad och vem kan ge tröst inför döden?”. Det arrangerades på initiativ av bland andra David Rönnegard, med utgångspunkt i att han fått en diagnos om obotlig cancersjukdom. Vid seminariet medverkade bl.a. Torbjörn Tännsjö. David Rönnegard syntes även i flera tidningar och tv-program under året på temat tröst inför döden, till exempel i *Malous salong* tillsammans med Göran Greider.

Utöver de ovan nämnda aktiviteterna fick IOA:s medarbetare många frågor under året om att kommentera aktuella ”affärer” och samhällsfenomen i media.

PALLIATIVT FORSKNINGSCENTRUM

Under 2015 pågick och avslutades ett flertal projekt på Palliativt forskningscentrum (PFC). Det som följer här är endast ett axplock från ett mycket innehållsrikt år.

PFC ansvarade för den svenska delen av ett internationellt forskningsprojekt om var människor dör. I studien undersöktes bland annat hur förhållandet ser ut mellan platsen för död och ålder, kön, diagnos/dödsorsak,

geografisk hemvist och socioekonomisk status. Projektet utgår från End of Life Care Research Group vid Vrije universitetet i Bryssel med deltagande länder inom och utom Europa. I samband med projektet arrangerade PFC även symposiet *Var dör vi? Villkor för vård under livets sista tid*.

I ett annat projekt studerades gruppstöd till närstående som vårdar anhöriga i hemmet. Själva stödsatsen skedde vid tre tillfällen. Efter dessa träffar skattade deltagarna sin egen kompetens högre och de upplevde sig vara signifikant bättre förberedda för att vårda jämfört med kontrollgruppen. Dessutom minskade stresskänslan.

Andra projekt som avslutades under året behandlade bland annat kroppslighet och kroppsvård för personer på hospice, tillämpning av palliativa vårdprinciper i samband med svår sjukdom och hemlöshet, samvetsfrågor i olika kulturella kontexter och hur chefer inom äldreomsorgen ser på ledarskap när det gäller palliativ vård.

PFC tilldelades anslag under året från bland andra

FORSKNING

Familjen Erling-Perssons stiftelse till projektet *Se till mig som liten är* med 9 mkr och Familjen Kamprads stiftelse till projektet *To lose a parent during childhood: impact on long-term psychological health and intervention* med 4 mkr.

Det internationella samarbetet med Trinity Western University i Kanada som inleddes 2014 utvecklades under 2015. Samarbetet kretsar kring forskning om personcentrerad palliativ vård och kvaliteten på vården under den sista veckan i livet.

Medarbetare vid PFC deltog vid flera internationella konferenser under året, bland annat The World Congress of the European Association for Palliative Care i Köpenhamn och konferensen för The International Society for Quality of Life Research i Vancouver.

Under 2015 producerade PFC 43 accepterade och publicerade artiklar, 10 konferenspresentationer och 2 bokkapitel.

PFC slutförde dessutom en litteraturstudie om vad som kännetecknar svensk forskning om palliativ vård. Studien innehöll 263 artiklar publicerade mellan 2007 och 2012 i vetenskapliga tidskrifter och utgör underlag till framtida forskning.

Tillsammans med Verbum förlag gav Ersta diakoni ut antologin *Medan vi ännu lever – om livet nära döden* (red. Marie Nordström). I boken medverkade bland andra Joakim Öhlén och Britt-Marie Ternstedt från PFC och en rad forskare, författare och andra kulturpersonligheter.

ÖVRIG FORSKNING

Läs även institutionernas redogörelser under rubriken Utbildning (sidorna 4-9) där deras forskning inkluderas.

SAMVERKAN

Målen med Ersta Sköndal högskolas samverkansarbete är bland annat att tillgängliggöra vår forskning och att delta i samhällsutvecklingen. I det här avsnittet gör vi några nedslag i sådana exempel. I praktiken går samverkan in i många andra områden, till exempel vår uppdragsutbildning och internationalisering, liksom i den tidigare nämnda forskningen. Här tar vi även med gemensamma funktioner i och med att vi inkluderar vår biblioteksverksamhet som har en central roll i tillgängliggörandet av forskningen.

ERSTA SKÖNDAL HÖGSKOLEBIBLIOTEK

Ersta Sköndal högskolebibliotek har arbetat strategiskt under de senaste åren med att förstärka och tydliggöra bibliotekets serviceområden. I och med en relativt stor personalomsättning genomfördes flera specifika rekryteringar 2015 för att fylla på med de specialistkunskaper som personalgruppen behöver. De områden som stod i särskilt fokus var forskarstöd och samordning av pedagogiskt stöd till studenter med särskilda behov. Året innehöll även satsningar på kompetensutveckling genom kurser, internutbildningar och deltagande på konferenser och i olika nätverk.

Flera medarbetare deltog i Fortbildningsdagarna för medicinska bibliotekarier i Uppsala under november. Andra

utbildningar handlade om bland annat att arbeta med talböcker, musikbibliotek, bemötande, sociala medier, open access, vetenskaplig publicering och bibliometri.

Biblioteket deltar i olika biblioteksnätverk, bland annat »Lilla nätverket« (som samlar mindre universitets- och högskolebibliotek), »Omvåbs-biblioteken« (sjukhusbibliotek och bibliotek på högskolor med sjuksköterskeutbildningar), »Bibliotekscheferkonferens« och SUHF:s specialistgrupp »Bibliotekschefer«.

På tekniksidan kan nämnas att biblioteket har uppgraderat infrastrukturen för så kallade e-resurser (ett samlingsnamn för bland annat elektroniska böcker, tidskrifter, artiklar, noter, webbplatser och databaser). Dessa började dessutom synliggöras i den nationella bibliotekskatalogen Libris. En särskild satsning på två stora paketavtal om E-böcker gjordes under året. Programvaran ClaroRead, som bland annat används för syntetiskt tal och stavningskontroll, köptes också in.

Biblioteket har varit engagerat i högskolans interna utveckling genom att delta i arbetet med pedagogiska lärmiljöer. Bibliotekarierna har dessutom informerat bland forskarna om DiVA som används som högskolans publiceringsdatabas och om Prisma som används allt mer vid ansökningar om forskningsmedel.

Biblioteket har även arbetat för olika externa målgrupper. De utförde, bland mycket annat, en särskild uppdragssökning åt Nationellt kompetenscentrum Anhöriga. Två arrangemang inom ramen för Anders Frostensons psalmcentrum genomfördes också under året.

Under 2015 gjorde man olika insatser för lokalerna. Bibliotekslokalen på Campus Bräcke fick en gallring och uppsnygning och arbetet med att förbättra luftkvaliteten på Campus Sköndal fortsatte, med upplevda förbättringar. På Campus Ersta installerades värmeisolerande rullgardiner för en bättre inomhusmiljö.

ATT MÖTA DET OMGIVANDE SAMHÄLLET BEHOV AV UTBILDNING

Ersta Sköndal högskolas utbildningsprogram innehåller omfattande inslag av verksamhetsförlagd utbildning. Därför finns det sedan lång tid tillbaka ett utvecklat och väl fungerande samarbete mellan högskolan och arbetsmarknadens aktörer och en ständigt pågående dialog mellan parterna.

Utöver det gör högskolan ständigt bedömningar, prioriteringar och behovsanalyser som ligger till grund för beslut om utbildningsutbudet. Dessa beslut följer av en helhetssyn där högskolans forskning är central. Forskningen på Ersta Sköndal högskola utgår från förändringar i samhällsutvecklingen som särskilt påverkar vård, omsorg och socialt arbete och som medför både utmaningar och möjligheter för enskilda och professioner. I och med en tydlig integrering av forskning och utbildning på högskolan ligger förändringarna i samhället även till grund för prioriteringarna i utbildningsutbudet.

Högskolans prioriterade utbildningsuppdrag grundas i identifierade behov av högskoleutbildad personal inom hälso- och sjukvården samt i kommunernas äldreomsorg och socialtjänst i övrigt. På grund av betydande pensionsavgångar finns det även ett stort behov av kyrkomusiker.

Prioriteringarna i utbildningsutbudet svarar även mot studenternas efterfrågan. Vi ser till exempel tillbaka på öknings i det totala antalet ansökningar på över 15% för socionomprogrammet och över 20% för sjuksköterskeprogrammet sedan 2013. Se sidorna 11 – 13 för mer statistik.

Fördelningen mellan program och kurser styrs till stor del av våra ovan nämnda behovsanalyser där vi dels tar hänsyn till de stora behoven av grundutbildad personal till välfärdens verksamheter och dels till behovet av specialister och forskare som kan bidra till utvecklingen av samhället och välfärdssamhället.

KONFERENSER, SEMINARIER OCH ANDRA ARRANGEMANG

Hamiltonseminarium om etik och migration

Vårdetik har alltid varit ett starkt signum för Ersta Sköndal högskola. Forskning har byggts upp och utvecklats sedan slutet av 1980-talet. Genom ett generöst bidrag från Margareta Hamilton har flera principiellt intressanta projekt kunnat utvecklas. I ett årligen återkommande Hamiltonseminarium inbjuder vi till en diskussion om angelägna vårdetiska frågeställningar.

2015 års Hamiltonseminarium behandlade frågan etik och migration. Med 60 miljoner människor på flykt undan krig, politisk förföljelse och diskriminering i olika former står världen inför den mest dramatiska flyktingsituationen sedan slutet av andra världskriget. Programmet innehöll bland annat punkter om ensamkommande flyktingbarns psykosociala hälsa, vård för papperslösa, biståndsbedömare som möter mångfalden och generationskonflikter i invandrarfamiljer. Moderator för dagen var Gabriella Ahlström.

Ersta Sköndal högskola i Almedalen

Ersta Sköndal högskola syntes liksom tidigare år under sommarens politikervecka i Almedalen. ESH:s forskare medverkade under programpunkter arrangerade av bland andra Forum, LSU, Famna, Riksorganisationen för idéburen vård och social omsorg, Socialstyrelsen, Sveriges stadsmissioner, Ideell arena, Idea och SIDA. En stor del av arrangemangen anknöt till ESH:s civilsamhällsforskning, men som titlarna visar så syntes högskolan även i andra sammanhang:

- Att driva företag i ideell regi – från ineffektiv affärsverksamhet till socialt företag. Hur då?
- Hur kan vi tillsammans skapa förutsättningar för en säker vård i hemmet?
- Ideellt arbete ökar – men varför engagerar vi oss?
- Folkbildningen – en plantskola för engagerade medborgare
- Den osynliga fattigdomen
- Är de förtroendevalda det svenska civilsamhällets kärntrupp eller folkrörelsens sista bastion?
- Behövs mer forskning om förtroendevalda i Sverige?
- Hur kan forskning stärka förtroendevalda i Sverige?
- Hur får vi in civilsamhällets expertis i forskning och innovation?
- Hur kan ett modernt kollektivavtal skapa trygga jobb i en växande ideell sektor?
- Samtal om politiken, folkrörelserna och framtiden
- Tar svenskt bistånd religionen på allvar?

Pris till Bengt Börjesons minne för viktiga insatser på det sociala området

Professor Bengt Börjesons livsgärning sträckte sig över ett vitt fält av praktik, forskning och högre utbildning under mer än ett halvt sekel. De sista femton åren av sitt liv uppehöll Bengt Börjeson en professur i socialt arbete vid Ersta Sköndal högskola. Därför har högskolan inrättat ett årligt pris till Bengt Börjesons minne.

Syftet med priset är att uppmärksamma och belöna insatser som utvidgar och befäster människors möjligheter till ett värdigt liv. Priset kan gälla både viktiga forskningsinsatser, nydanande utbildningsinsatser inom högre utbildning och/eller viktiga insatser till direkt stöd för människor i utsatta situationer. De insatser som belönas ska kunna motiveras som tillkomna i Bengt Börjesons anda.

Priset delades ut för första gången 2015. Mottagare var Susanna Alakoski. Juryns motivering löd: ”Susanna Alakoski har genom sitt författarskap, såväl det dokumentära som det skönlitterära, åstadkommit en sällsynt precision i skildringen av fattigdom och utsatthet. Genom sin – delvis självupplevda – gestaltning av fattigdom och missbruk har hon överskridit den professionella gränsen och gjort sin kunskap tillgänglig för en bred allmänhet. Hennes gärning lyfter fram och legitimerar ett medkännande perspektiv inom socialt arbete och framtida välfärdspolitik.”

PUBLIKATIONER

Arbetsrapporter

I arbetsrapportserien ges möjlighet att ge ut delrapporter, delresultat av större studier och aktuella kunskapsöversikter. Under 2015 gav ESH ut följande arbetsrapporter:

Lars Oscarsson, Ingri-Hanne Bränne Bennwik (2015). *SMARTs kontraktmetod: Vetenskapligt stöd och evidensbaserad praktik*

Magnus Karlsson, Anna Carrigan, Sara Malmberg, Arvid Stiernström (2015). *Stadens fattiga: En rapport om Sveriges Stadsmissioner och fattigdom*

Anders Bergmark, Martin Börjeson, Britt Jonsson, Cecilia Modig, Lars Oscarsson, Kerstin Vinterhed (2015). *Att förstå socialt arbete: om Bengt Börjeson som forskare, praktiker och debattör*

Johan Vamstad (2015). *Det folkliga givandet: om gåvor till välgörande ändamål i Sverige*

Filip Wollter, Anders Kassman (2015). *Skarpnäcklyftet*

Johan von Essen, Magnus Jegermalm, Lars Svedberg (2015). *Folk i rörelse: medborgerligt engagemang 1992-2014*

DiVA

Ersta Sköndal högskola använder DiVA (Digitalt vetenskapligt arkiv) som publiceringsdatabas för elektronisk registrering och publicering av publikationer som producerats av forskare, lärare och studenter vid Ersta Sköndal högskola.

Syftet med DiVA är att synliggöra och tillgängliggöra publikationer av forskare och studenter vid Ersta Sköndal högskola samt att skapa en samlad ingång för högskolans publicering.

De fem mest besökta posterna i DiVA 2015

1. 5513 besök

Klientens perspektiv på psykoterapi (2014)
Consuelo Brandstetter Madiedo
Ersta Sköndal högskola, S:t Lukas utbildningsinstitut.
Studentuppsats (Examensarbete).

2. 4979 besök

Klinisk hypnos inom familje- och parterapi: En explorativ studie (2014)
Inger Lundmark
Ersta Sköndal högskola, S:t Lukas utbildningsinstitut.
Studentuppsats (Examensarbete).

3. 4702 besök

Patienters upplevelser av isolering i samband med MRSA: En litteraturöversikt (2015)
Elin Brodin och Felicia Börjeson
Ersta Sköndal högskola, Institutionen för vårdvetenskap.
Studentuppsats (Examensarbete).

4. 3055 besök

Folk i rörelse: medborgerligt engagemang 1992-2014 (2015)
Johan von Essen, Magnus Jegermalm och Lars Svedberg
Ersta Sköndal högskola, Institutionen för socialvetenskap.
Utgiven i Ersta Sköndal högskolas arbetsrapportserie.

5. 2672 besök

Stadens fattiga: En rapport om Sveriges Stadsmissioner och fattigdom (2015)
Magnus Karlsson, Anna Carrigan, Sara Malmberg och Arvid Stiernström
Ersta Sköndal högskola, Institutionen för socialvetenskap.
Utgiven i Ersta Sköndal högskolas arbetsrapportserie.

ÅRSREDOVISNING

*Här följer Ersta Sköndal högskola AB:s årsredovisning för räkenskapsåret 2015.
Styrelsen har under året haft följande sammansättning.*

ERSTA SKÖNDAL HÖGSKOLA AB:S BOLAGSSTYRELSE

Ordinarie styrelseledamöter

Ann-Marie Begler (generaldirektör för Försäkringskassan) from 2015-05-06

Åke Dahlman (ledamot styrelsen för Ersta diakoni)

Katja Elväng (ledamot direktionen för Stiftelsen Stora Sköndal)

Margarethe Isberg (ordförande direktionen för Stiftelsen Stora Sköndal) from 2015-05-06

Dag Klackenbergh (fd vd Svensk Handel) tom 2015-05-06

Stefan Nilsson (direktor Ersta diakoni)

Olle Rydbergh (ledamot direktionen för Stiftelsen Stora Sköndal) tom 2015-05-06, därefter suppleant

Martin Ärnlov (direktor Bräcke diakoni)

Suppleanter

Kerstin Alberius (fd vice ordförande Bräcke diakoni) tom 2015-05-06

Kenneth Bengtsson (ordförande Ersta diakoni)

Åsa Hallgren (direktor Stiftelsen Stora Sköndal)

Ionie Oskarson (ordförande Bräcke diakoni) from 2015-05-06

Arbetstagarrepresentanter

Vera Dahlqvist (suppleant)

Emilia Forssell (ordinarie)

Johan Hvenmark (suppleant)

Per Jonsson (ordinarie)

Ordinarie revisor

Auktoriserade revisorn Leif Bengtsson, Grant Thornton

ERSTA SKÖNDAL HÖGSKOLA AB
Org nr 556688-5280

Årsredovisning för räkenskapsåret 2015

Styrelsen och verkställande direktören avger följande årsredovisning.

Innehåll

- förvaltningsberättelse
- resultaträkning
- balansräkning
- kassaflödesanalys
- noter

Om inte annat särskilt anges, redovisas alla belopp i kronor. Uppgifter inom parentes avser föregående år.

Förvaltningsberättelse

Verksamhetens art och inriktning

Bolaget Ersta Sköndal högskola AB har sitt säte i Stockholm. Vid Ersta Sköndal högskola bedrivs utbildning på grundnivå och avancerad nivå i vårdvetenskap, socialt arbete, psykoterapi, teologi, diakoni och kyrkomusik. Några av utbildningarna leder även fram till yrkesexamina; sjuksköterskeexamen, socionomexamen och psykoterapeutexamen. Vid högskolan bedrivs också kvalificerad forskning. Bland annat inom forskningsområden som civilsamhällesstudier, palliativ vård och etik, liksom inom teologi, vårdvetenskap och socialt arbete. Inom högskolan finns även en omfattande uppdragsutbildning.

Från och med 1 januari 2006 är högskolan ett aktiebolag. Högskolans institutioner är fördelade på tre campus - vid Ersta, Stora Sköndal och Bräcke i Göteborg - med tillsammans drygt 1 500 studenter och ca 160 medarbetare. Högskolan har av regeringen tillstånd att utfärda sjuksköterskeexamen, specialistsjuksköterskeexamen i äldrevård och i psykiatrisk vård, socionomexamen, psykoterapeutexamen, högskoleexamen i kyrkomusik och teologi, kandidatexamen i vårdvetenskap, socialt arbete och kyrkomusik, magisterexamen i vårdvetenskap och i socialt arbete samt masterexamen i vårdvetenskap och i socialt arbete. Sedan 2014 har högskolan examenstillstånd för forskarutbildning inom kunskapsområdet "Människan i välfärdssamhället".

Forskningen vid Ersta Sköndal högskola ska bidra till kunskapsutveckling inom områden som vård, omsorg och socialt arbete. Högskolans målsättning är att förena en praktisknära professionsinriktad forskning med etiskt, historiskt, välfärdsrättsligt och kritiskt granskande studier om samspelet mellan samhälle, vård, organisation och individ. Det forskningsprogram som antogs för perioden 2013-2018 fokuserar på tre övergripande teman: Människor i utsatta livssituationer, Välfärdens organisering och utförande samt Närstående och professionella.

Vid högskolan bedrivs således högre utbildning, kvalificerad forskning samt uppdragsutbildning. För grund-, avancerad- och forskarutbildning är Universitetskanslerämbetet ansvarig myndighet med uppgift att granska kvaliteten i samtliga utbildningar där högskolan har examenstillstånd beviljade av regeringen. Forskningen granskas via etablerade kollegiala kvalitetssystem, s.k. peer-review-granskning. Externa sakkunnigas bedömningar, kombinerat med den kvalitetskontroll som sker via etablerade vetenskapliga tidskrifter samt förlag garanterar legitimitet och kvalitet i den vetenskapliga produktionen.

Investeringar

Högskolan har inte gjort någon större investering under året.

Viktiga förhållanden och väsentliga händelser under räkenskapsåret

Regeringen har för verksamhetsåret 2015 ökat statens bidrag till högskolan. Bidraget från staten uppgick under 2015 till 93 352 tkr. Ökningen jämfört med år 2014 hänförs till den utbyggnad av sjuksköterskeutbildningen som inleddes 2013, respektive en förstärkt satsning på hälso- och sjukvårdsutbildningar i Stockholmsområdet under åren 2015-2017. I anslaget från staten ingår 7 000 000 kronor för att stärka vårdforskningen vid högskolan. Specifiserade forskningsmedel är att betrakta som basresurser och löper så länge övriga statsbidrag utgår.

Ersta Sköndal högskola har under den senaste treårsperioden uppvisat en ekonomi i god balans och en positiv resultattrend. Högskolan visar ett bra ekonomiskt resultat även för 2015. Förutom att högskolans resultat visar en positiv utveckling har även bolagets kassaflöde förbättrats.

Vid en extra bolagsstämma 2015-12-10 beslutade stämman om återbetalning av villkorat aktieägartillskott på totalt 2 000 000 kr. Återbetalningen kvitteras mot den fordran som Ersta Sköndal högskola har på aktieägarna för det villkorade aktieägartillskottet med samma belopp.

Viktiga förändringar i verksamheten

Regeringens utbyggnad av sjuksköterske- och specialistsjuksköterskeutbildningarna fortsätter successivt fram till år 2018. Under sommaren 2014 beviljade regeringen högskolans ansökan om examenstillstånd för forskarutbildning inom kunskapsområdet "Människan i välfärdssamhället". Förberedelser för igångsättning av forskarutbildning och anställning av doktorander har skett under 2015. För Svenska kyrkan har tidigare utfärdats kantorsexamen samt bevis över genomförd diakonutbildning. Vårterminen 2015 utexaminerades de sista diakonerna vid Ersta Sköndal högskola.

Ersta Sköndal högskola har under året erhållit flera betydande forskningsanslag inom området palliativ vård med inriktning mot barn och unga. Högskolan har även erhållit viktiga anslag inom området socialt arbete från Vetenskapsrådet och Forte. Under hösten 2016 kommer regeringen att presentera en ny innovations- och forskningsproposition. Högskolan har under 2015 lämnat underlag till regeringen avseende högskolans forskningsstrategi och framtida resursbehov.

Enheten för uppdragsutbildning har under 2015 för Socialstyrelsens räkning slutfört en treårig nationell ledarskapsutbildning för äldreomsorgens chefer.

Under 2015 har högskolans styrelse fått en ny ordförande i generaldirektör Ann-Marie Begler. Styrelsen har under året fattat beslut om en ny akademisk organisation. Högskolan har därutöver initierat en lokalförsljningsplan med hänvisning till ett förväntat förändrat lokalbehov.

Ägarförhållanden

Ersta Sköndal högskola ägs av Ersta diakoni (40 %), stiftelsen Stora Sköndal (40 %) och stiftelsen Bräcke diakoni (20 %). Styrelsen har under året bestått av två ledamöter nominerade av Ersta diakoni, två ledamöter nominerade av stiftelsen Stora Sköndal, en ledamot nominerad av stiftelsen Bräcke diakoni, två fackliga företrädare samt en från ägarna fristående ordförande.

Förväntad framtida utveckling

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2016 en omfattande utbyggnad av vissa utbildningar i högskolan. Bland annat gäller det den fortsatt kraftiga utbyggnaden av sjuksköterskeutbildningen och specialistsjuksköterskeutbildningen. Högskolan har också via nya forskningsuppdrag samt i samverkan med kommuner och organisationer kunnat anställa flera nya externfinansierade doktorander. Uppdragsutbildningen har under 2015 slutfört det stora utbildningsuppdrag som bedrivits gentemot Socialstyrelsen. På detta område pågår nu nya upphandlingar. Högskolan står också inför ett igångsättande av ovan beskriven forskarutbildning.

Under 2015 har arbetet med att utveckla och etablera nya forskningsaktiviteter och utbildningar intensifierats. Högskolan har undersökt möjligheterna att utveckla och etablera ett interkulturellt utbildnings- och forskningscentra vid högskolan. En uppdragsverksamhet har också initierats med inriktning mot diakonal verksamhet. Dessa aktiviteter fortsätter under 2016. Högskolan behöver fortsatt vara framgångsrik vad gäller förmågan att generera externa forskningsmedel.

Insatser för att utveckla och stärka högskolans administrativa och ekonomiska styrning samt informationsverksamhet fortsätter och intensifieras under det kommande året. Målet är att skapa goda villkor för en effektiv och adekvat administration. Det pågående arbetet med att klargöra förutsättningarna för högskolans framtida lokalförsörjning har intensifierats under 2015 och fortsätter under 2016. Budgetarbetet inför 2017 och prognosarbetet för 2016 ska genomföras på ett sådant sätt att högskolan som helhet lämnar ett positivt resultat. Under 2016 är målsättningen en fortsatt stabil ekonomisk utveckling för högskolan.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Under 2014 och 2015 har det i Sverige noterats ett svagt söktryck till olika utbildningar inom högskolesektorn. Vid Ersta Sköndal högskola föreligger generellt sett ett starkt söktryck till utbildningarna. Utvecklingen på detta område behöver fortlöpande följas upp.

Sedan 2014 har högskolan erhållit statliga medel för att stärka vårdforskningen vid högskolan. Det gör högskolans forskning mindre sårbar vad gäller extern finansiering. De statliga medlen för forskning bidrar också till att säkerställa finansieringen av högskolans nya forskarutbildning.

Under åren 2013 till 2015 har högskolans uppdragsutbildning uppvisat ett starkt ekonomiskt resultat. Att även fortsättningsvis bedriva en uppdragsutbildning med stor relevans, hög kvalitet samt god lönsamhet är en viktig målsättning för denna verksamhet.

Ersta Sköndal högskola ser sammantaget med tillförsikt fram emot ett 2016 där högskolans verksamhet tar synlig plats i en omvärld fylld av utmaningar. Vi välkomnar våra studenter och medarbetare till en akademisk mötesplats där kvalitet och samhällreliga behov står i centrum.

Flerårsjämförelse

		<u>2015</u>	<u>2014</u>	<u>2013</u>	<u>2012</u>
Rörelsens intäkter	tkr	161 420	165 080	145 882	143 122
Rörelseresultat	tkr	6 814	10 921	1 896	-2 461
Soliditet	%	28,0	25,7	17,8	15,0
Kassalikviditet	%	134,0	125,1	106,7	104,4
Medelantal anställda	antal	154	162	164	175

Nyckeltalsdefinitioner framgår av not 1 (sid 10).

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står följande vinstmedel (kronor):

Balanserade vinstmedel		12 045 562
Årets resultat		<u>5 277 799</u>
	kronor	<u>17 323 361</u>

Styrelsen föreslår att vinstmedlen disponeras så att

i ny räkning överförs		<u>17 323 361</u>
	kronor	<u>17 323 361</u>

Resultaträkning	Not	2015	2014
Rörelsens intäkter			
Nettoomsättning	2	161 420 693	165 079 546
Rörelsens kostnader			
Direkta kurskostnader		-27 590 666	-24 904 671
Övriga externa kostnader	3, 4	-28 216 075	-30 217 737
Personalkostnader	5	-91 908 705	-91 779 869
Avskrivningar av materiella och immateriella anläggningstillgångar		-1 239 726	-1 386 130
Förändring pågående projekt	6	-5 651 858	-5 870 005
Summa rörelsens kostnader		<u>-154 607 030</u>	<u>-154 158 412</u>
Rörelseresultat		6 813 663	10 921 134
Resultat från finansiella poster			
Ränteintäkter och liknande	7	106 785	168 968
Räntekostnader och liknande		-3 622	-4 096
Summa resultat från finansiella poster		<u>103 163</u>	<u>164 872</u>
Resultat efter finansiella poster		6 916 826	11 086 006
Skatt på årets resultat	8	-1 639 027	-1 674 118
Årets vinst		<u>5 277 799</u>	<u>9 411 888</u>

Balansräkning	Not	2015-12-31	2014-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<i>Immateriella anläggningstillgångar</i>			
Övriga immateriella anläggningstillgångar	9	422 690	692 515
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Inventarier, verktyg och installationer	10	2 245 933	2 139 916
<i>Finansiella anläggningstillgångar</i>			
Andra långfristiga fordringar	11	-	2 000 000
Summa anläggningstillgångar		<u>2 668 623</u>	<u>4 832 431</u>
Omsättningstillgångar			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		7 804 143	18 504 567
Övriga kortfristiga fordringar	12	18 531	2 857
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	7 315 581	6 764 675
		<u>15 138 255</u>	<u>25 272 099</u>
<i>Kortfristiga placeringar</i>			
Övriga kortfristiga placeringar	14	5 655 059	5 642 020
<i>Kassa och bank</i>			
		<u>51 789 222</u>	<u>33 633 186</u>
Summa omsättningstillgångar		<u>72 582 536</u>	<u>64 547 305</u>
Summa tillgångar		<u>75 251 159</u>	<u>69 379 736</u>

Balansräkning	Not	2015-12-31	2014-12-31
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	15		
Aktiekapital		3 750 000	3 750 000
Balanserad vinst eller förlust		12 045 562	4 633 675
Årets vinst		5 277 799	9 411 888
Summa eget kapital		<u>21 073 361</u>	<u>17 795 563</u>
<i>Kortfristiga skulder</i>			
Leverantörsskulder		10 517 844	10 766 075
Skatteskulder		1 618 668	290 482
Övriga kortfristiga skulder		4 694 356	5 550 337
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	16	17 304 618	20 586 825
Pågående projekt	17	20 042 312	14 390 454
Summa skulder		<u>54 177 798</u>	<u>51 584 173</u>
Summa eget kapital och skulder		<u>75 251 159</u>	<u>69 379 736</u>
Ställda säkerheter		Inga	Inga
Ansvarsförbindelser		Inga	Inga

Kassaflödesanalys	2015	2014
Den löpande verksamheten		
Rörelseresultat före finansiella poster	6 813 663	10 921 134
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet, mm		
Avskrivningar	1 239 726	1 386 130
Erhållen ränta	106 785	168 968
Erlagd ränta	-3 622	-4 096
Aktuell skatt	-1 639 027	-1 674 118
Kassaflöde före förändring i rörelsekapitalet	6 517 525	10 798 018
Ökning/minskning kundfordringar	10 700 424	-7 633 399
Ökning/minskning övriga kortfristiga fordringar	-579 619	647 386
Ökning/minskning leverantörsskulder	-248 231	-270 663
Ökning/minskning övriga kortfristiga rörelseskulder	2 841 856	13 250 802
Kassaflöde från den löpande verksamheten	19 231 955	16 792 144
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-1 075 919	-411 715
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-1 075 919	-411 715
Årets kassaflöde	18 156 036	16 380 429
Likvida medel vid årets början	33 633 186	17 252 757
Likvida medel vid årets slut	51 789 222	33 633 186

Noter

Not 1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen (1995:1554) och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3). Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäkter

Intäkter periodiseras och intäktsförs den eller de perioder som de hänför sig till.

Utländska valutor

Tillgångar och skulder i utländsk valuta finns inte.

Immateriella anläggningstillgångar

Immateriella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. Avskrivningar görs enligt nedan.

Förbättringsutgift på annans fastighet 10 %

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. Utgifter för förbättringar av tillgångars prestanda, utöver ursprunglig nivå, ökar tillgångens redovisade värde. Utgifter för reparation och underhåll redovisas som kostnader. Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. Avskrivningar görs enligt nedan.

Inventarier 20-33 %

Statliga stöd

Statliga stöd redovisas till verkligt värde när det finns rimlig säkerhet att stödet kommer att erhållas och att bolaget kommer att uppfylla alla därmed sammanhängande villkor.

Leasingavtal

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Leasingavgiften kostnadsförs linjärt över leasingperioden.

Fordringar

Fordringar upptas till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Skulder

Leverantörsskulder har värderats till anskaffningsvärdet. Pågående projekt utgörs av skillnaden mellan mottagna forskningsanslag och de utgifter som uppkommit till och med balansdagen. Kortfristiga skulder i övrigt redovisas till anskaffningsvärdet.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- eller utbetalningar.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet

Eget kapital i förhållande till balansomslutningen. Soliditet anger hur stor andel av tillgångarna som är finansierade med eget kapital.

Kassalikviditet

Omsättningstillgångar exklusive lager och pågående arbeten i procent av kortfristiga skulder. Kassalikviditet visar företagets kortsiktiga betalningsförmåga.

Not 2 Intäkternas fördelning

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
I nettoomsättningen ingår intäkter från:		
Erhållna statsbidrag	95 797 731	86 795 909
Övriga bidrag	7 608 704	10 914 469
Forskningsanslag	14 217 723	18 733 014
Övriga intäkter	43 796 535	48 636 155
Summa	<u>161 420 693</u>	<u>165 079 547</u>

Not 3 Ersättning till revisorerna

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Grant Thornton Sweden AB		
Revisionsuppdraget	243 378	290 487
Summa	<u>243 378</u>	<u>290 487</u>

Not 4 Övriga externa kostnader

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Operationella leasingavtal		
Leasingkostnader	707 167	670 467

Not 5 Löner, andra ersättningar och sociala kostnader

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Medelantalet anställda		
Kvinnor	105	106
Män	49	56
Totalt	<u>154</u>	<u>162</u>
Löner och andra ersättningar		
Löner och ersättningar till styrelsen och verkställande direktör	1 342 343	1 229 672
Löner och ersättningar till övriga anställda	61 665 812	62 210 990
Summa	63 008 155	63 440 662
Sociala kostnader		
Sociala avgifter enligt lag och avtal	20 374 994	19 987 629
Pensionskostnader		
Pensionskostnader för styrelsen och verkställande direktör	369 796	354 528
Pensionskostnader för övriga anställda	6 549 751	5 735 982
Summa	6 919 547	6 090 510
Styrelseledamöter och ledande befattningshavare		
Antal styrelseledamöter på balansdagen		
Kvinnor	4	2
Män	4	6
Totalt	8	8
Antal VD och andra ledande befattningshavare		
Kvinnor	3	4
Män	3	2
Totalt	6	6

Not 6 Förändring pågående projekt

Förändringen avser skillnaden mellan nedlagda utgifter och mottagna forskningsanslag mellan aktuellt år och föregående år.

Not 7 Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Utdelningar	10 123	18 699
Ränteintäkter	<u>96 662</u>	<u>150 269</u>
Summa	<u>106 785</u>	<u>168 968</u>

Not 8 Skatt på årets resultat

	<u>2015</u>	<u>2014</u>
Aktuell skatt	<u>1 639 027</u>	<u>1 674 118</u>
Skatt på årets resultat	<u>1 639 027</u>	<u>1 674 118</u>
Redovisat resultat före skatt	6 916 826	11 086 006
Skatt beräknad enligt gällande skattesats (22%)	1 521 701	2 438 921
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader	117 390	114 287
Skatteeffekt av ej skattepliktiga intäkter	-64	-29
Skatt hänförlig till tidigare års redovisade resultat	-	-879 061
Redovisad skattekostnad	<u>1 639 027</u>	<u>1 674 118</u>

Not 9 Förbättringsutgifter på annans fastighet

	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärde	2 698 244	2 698 244
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	2 698 244	2 698 244
Ingående avskrivningar	-2 005 729	-1 735 905
-Avskrivningar	-269 825	-269 824
Utgående ackumulerade avskrivningar	-2 275 554	-2 005 729
Utgående bokfört värde	<u>422 690</u>	<u>692 515</u>

Not 10 Inventarier

	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	15 630 216	15 642 324
-Inköp	1 075 920	411 714
-Försäljningar och utranteringar	-435 474	-423 821
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	16 270 662	15 630 217
Ingående avskrivningar	-13 490 301	-12 797 817
-Försäljningar och utranteringar	435 474	423 821
-Avskrivningar	-969 902	-1 116 305
Utgående ackumulerade avskrivningar	-14 024 729	-13 490 301
Utgående bokfört värde	<u>2 245 933</u>	<u>2 139 916</u>

Not 11 Övriga långfristiga fordringar

	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Villkorat aktieägartillskott	-	2 000 000
	<u>0</u>	<u>2 000 000</u>

Not 12 Övriga kortfristiga fordringar

	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Skattefordran	10 767	1 459
Övriga fordringar	7 764	1 398
	<u>18 531</u>	<u>2 857</u>

Not 13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Upplupna intäkter uppdragsutbildningen	607 639	243 008
Upplupna intäkter socialvetenskap	245 560	-
Förutbetalda hyror	3 007 639	2 879 644
Övriga poster	3 454 743	3 642 023
	<u>7 315 581</u>	<u>6 764 675</u>

Not 14 Övriga kortfristiga placeringar

	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Ingående anskaffningsvärden	5 655 059	5 621 927
-Tillkommande värdepapper	-	20 093
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	5 655 059	5 642 020
Utgående redovisat värde, totalt	<u>5 655 059</u>	<u>5 642 020</u>

Not 15 Förändring av eget kapital

	<u>Aktiekapital</u>	<u>Balanserat resultat</u>	<u>Årets resultat</u>	<u>Summa eget kapital</u>
Ingående balans 2015-01-01	3 750 000	4 633 674	9 411 888	17 795 562
Omföring f.g års resultat		9 411 888	-9 411 888	-
Aktieägartillskott	-	-2 000 000	-	-2 000 000
Årets resultat	-	-	<u>5 277 799</u>	<u>5 277 799</u>
Utgående balans 2015-12-31	<u>3 750 000</u>	<u>12 045 562</u>	<u>5 277 799</u>	<u>21 073 361</u>

Aktiekapitalet består av 37 500 aktier à 100 kr.

Not 16 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

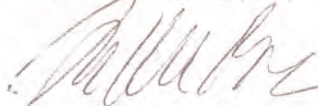
	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Upplupna semesterlöner och övertidsersättningar	3 631 025	4 089 784
Upplupna arbetsgivaravgifter	2 757 165	2 813 028
Upplupen löneskatt	1 678 682	1 477 559
Upplupna kostnader för praktikplatser	2 028 845	2 008 403
Förutbetalda projektmedel	-	1 835 000
Förutbetalda kursintäkter	2 925 869	4 865 561
Förutbetalda bidrag	2 094 861	2 357 609
Övriga poster	2 188 171	1 139 881
Summa	<u>17 304 618</u>	<u>20 586 825</u>

Not 17 Pågående projekt

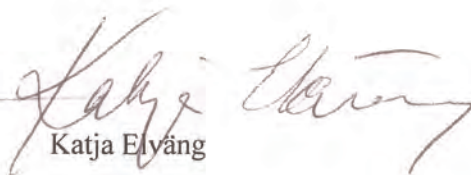
Posten pågående projekt är skillnaden mellan mottagna forskningsanslag och de utgifter som har uppkommit i de pågående projekten. Överskjutande tillgängliga medel redovisas som skuld.

	<u>2015-12-31</u>	<u>2014-12-31</u>
Nedlagda utgifter	-25 793 880	-27 512 365
Mottagna forskningsanslag	<u>45 836 192</u>	<u>41 902 819</u>
	<u>20 042 312</u>	<u>14 390 454</u>

Stockholm 2016-4-07

Ann-Marie Begler
Ordförande

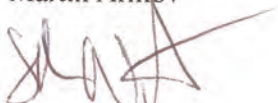
Katja Elyäng

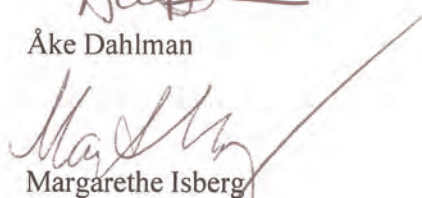
Martin Ärnlov

Åke Dahlman

Stefan Nilsson

Margarethe Isberg

Emilia Forssell
Arbetsstagarrepresentant

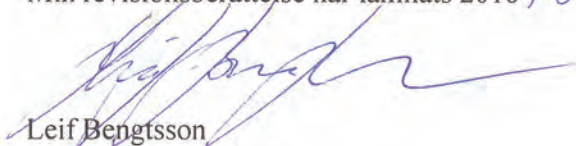

Per Jonsson
Arbetsstagarrepresentant

Per Nilsson
Verkställande direktör

Min revisionsberättelse har lämnats 2016-4-07

Leif Bengtsson
Auktoriserad revisor

REVISIONSBERÄTTELSE

Till årsstämman i Ersta Sköndal högskola AB
Org.nr. 556688-5280

Rapport om årsredovisningen

Jag har utfört en revision av årsredovisningen för Ersta Sköndal högskola AB för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att uttala mig om årsredovisningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att jag följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen för att ge en rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Enligt min uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Ersta Sköndal högskola ABs finansiella ställning per den 31 december 2015 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt årsredovisningslagen. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Jag tillstyrker därför att årsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver min revision av årsredovisningen har jag även utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Ersta Sköndal högskola AB för år 2015.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt aktiebolagslagen.

Revisorns ansvar

Mitt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala mig om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av min revision. Jag har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för mitt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har jag granskat om förslaget är förenligt med aktiebolagslagen.

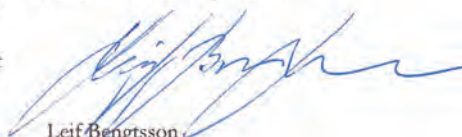
Som underlag för mitt uttalande om ansvarsfrihet har jag utöver min revision av årsredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningskyldig mot bolaget. Jag har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen.

Jag anser att de revisionsbevis jag har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för mina uttalanden.

Uttalanden

Jag tillstyrker att årsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 7 april 2016

Leif Bengtsson
Auktoriserad revisor

ERSTA SKÖNDAL HÖGSKOLA
Telefon: 08-555 050 00
Hemsida: www.esh.se
E-post: info@esh.se

CAMPUS BRÄCKE
Diakonivägen 10 A
Box 21062
418 04 Göteborg

CAMPUS ERSTA
Stigbergsgatan 30
Box 11189
100 61 Stockholm

CAMPUS SKÖNDAL
Herbert Widmans väg 12
Box 441
128 06 Sköndal